

Dirkon – papírový fotoaparát

Vystřihovánka dírkové komory, publikovaná v roce 1979 v časopise *ABC mladých techniků a přírodovědců* v tehdejší Československu. Autoři: Martin Pilný, Mirek Kolář a Richard Vyškovský.

Několik poznámek k originálnímu návodu

Vystřihovánku je nutné vytisknout na silnější papír, než je obyčejný kancelářský. Pokud papír není zcela neprůsvitný, je třeba důležité části podlepit velmi slabým černým papírem, aby do fotoaparátu nepronikalo světlo. Jedná se o díly 1, 2, 3, 10 a 23.

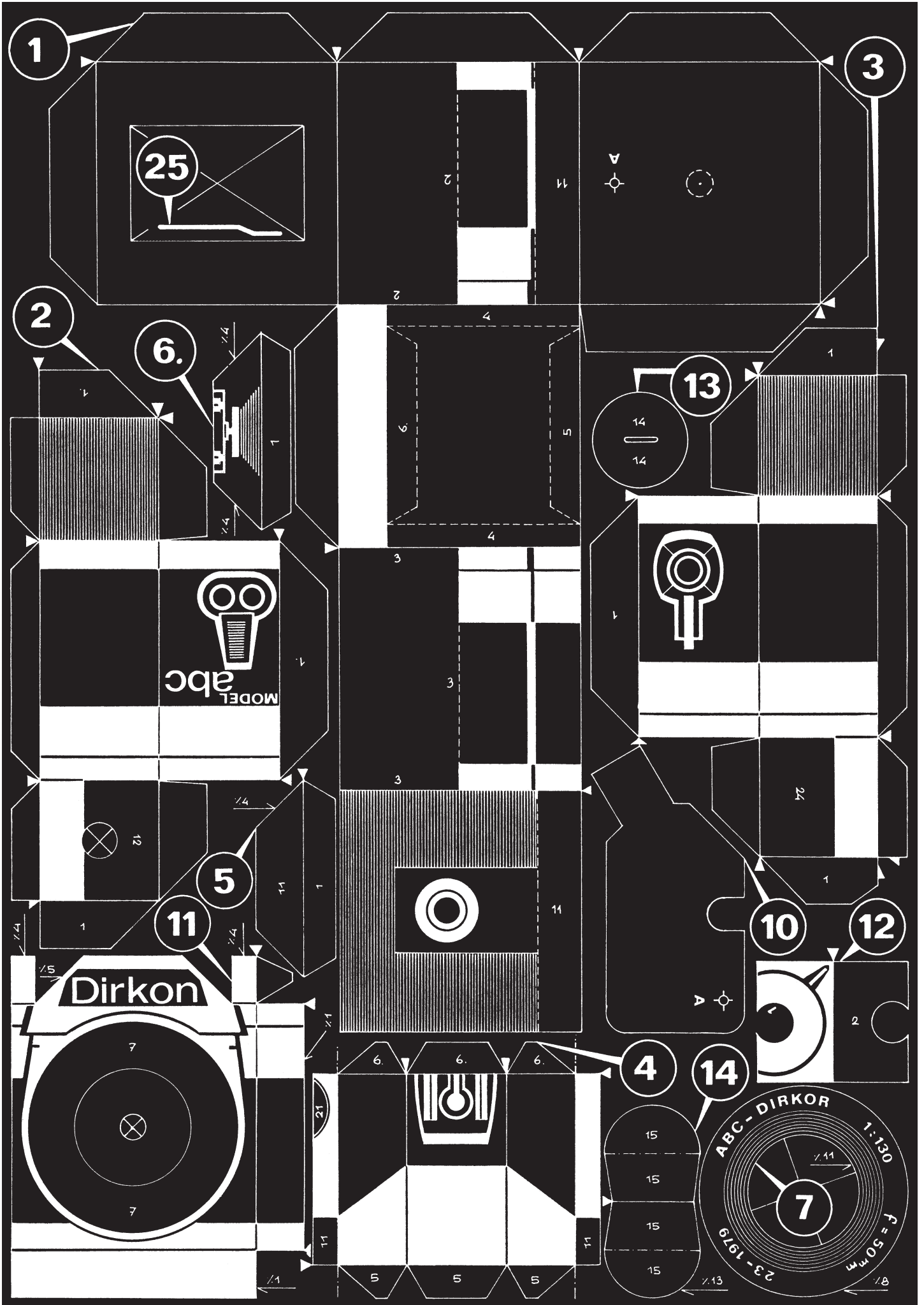
Velmi důležité je vytisknout vystřihovánku ve správné velikosti, tzn. 1 : 1. Při tisku z Acrobat Readeru NESMÍ být zaškrtnuta volba „Zmenšit větší stránky na velikost papíru“ respektive „Fit to page“, jinak by se stránky mohly vytisknout menší a do Dirkonu by se nevešla kazeta s filmem. Pro kontrolu správné velikosti jsem na každou stránku přidal měřítko.

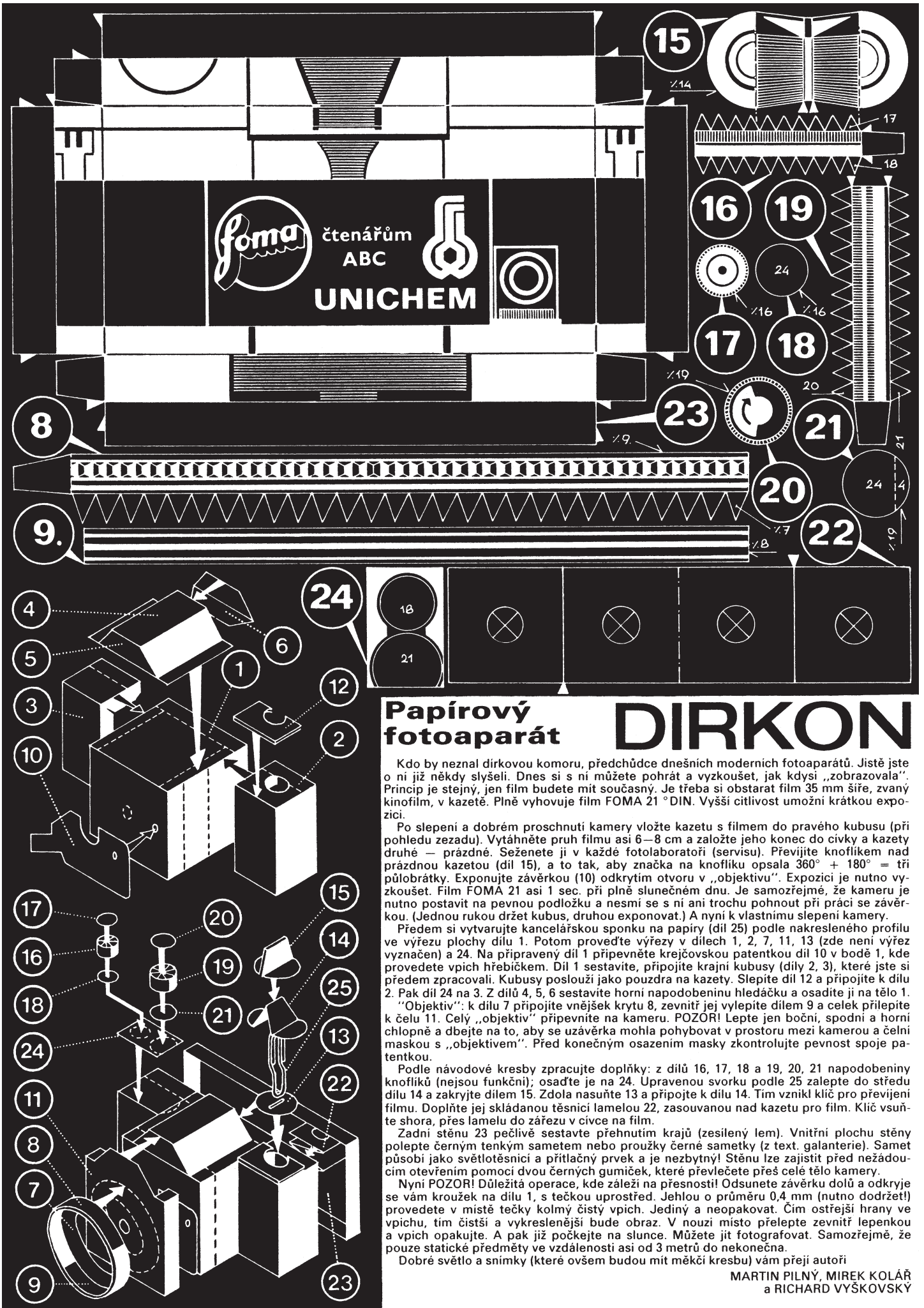
Návod doporučuje použít film Foma 21° DIN. To byl film vyráběný v tehdejší Československu, podobný například dnešnímu Ilford PAN 100. Použít lze samozřejmě jakýkoliv kinofilm, a to i barevný.

Jak jsem se dozvěděl od autorů Dirkonu, nebylo ani v době jeho vydání výjimkou, že si ho lidé vylepšovali. Výrazného zlepšení kresby se dosáhne vlepením malého plíšku s dírkou, místo toho, aby se díрка dělala v papíru tak, jak je to popsáno v návodu. Já jsem ale toto vylepšení nepoužil, abych poznal pravé kouzlo fotografií z Dirkonu.

David Balihar

Papírový fotoaparát DIRKON

Kdo by neznal dirkovou komoru, předchůdce dnešních moderních fotoaparátů. Jistě jste o ni již někdy slyšeli. Dnes si s ní můžete pohrát a vyzkoušet, jak kdysi „zobrazovala“. Princip je stejný, jen film budete mít současný. Je třeba si obstarat film 35 mm šíře, zvaný kinofilm, v kazetě. Plně vyhovuje film FOMA 21 °DIN. Vyšší citlivost umožní krátkou expozici.

Po slepení a dobrém proschnutí kamery vložte kazetu s filmem do pravého kubusu (při pohledu zezadu). Vytáhněte pruh filmu asi 6–8 cm a založte jeho konec do civky a kazety druhé — prázdné. Seženete ji v každé fotolaboratoři (servisu). Převijte knoflíkem nad prázdnou kazetou (díl 15), a to tak, aby značka na knoflíku opsala $360^\circ + 180^\circ =$ tři půlobrátky. Exponujte závěrku (10) odkrytím otvoru v „objektivu“. Expozici je nutno vyzkoušet. Film FOMA 21 asi 1 sec. při plně slunečném dnu. Je samozřejmé, že kameru je nutno postavit na pevnou podložku a nesmí se s ní ani trochu pohnout při práci se závěrku. (Jednou rukou držet kubus, druhou exponovat.) A nyní k vlastnímu slepení kamery.

Předem si vytvářejte kancelářskou sponku na papíru (díl 25) podle nakresleného profilu ve výřezu plochy dílu 1. Potom proveďte výřezy v dílech 1, 2, 7, 11, 13 (zde není výřez vyznačen) a 24. Na připravený díl 1 připevněte krejčovskou patentkou díl 10 v bodě 1, kde provedete vpich hřebíčkem. Díl 1 sestavíte, připojíte krajní kubusy (díly 2, 3), které jste si předem zpracovali. Kubusy poslouží jako pouzdra na kazety. Slepíte díl 12 a připojíte k dílu 2. Pak díl 24 na 3. Z dílů 4, 5, 6 sestavíte horní napodobeninu hledáčku a osadíte ji na tělo 1.

„Objektiv“: k dílu 7 připojíte vnější krytu 8, zevnitř jej vylepíte dílem 9 a celek přilepíte k čelu 11. Celý „objektiv“ připevníte na kameru. POZOR! Lepte jen boční, spodní a horní chlopně a dbejte na to, aby se uzávěrka mohla pohybovat v prostoru mezi kamerou a čelní maskou s „objektivem“. Před konečným osazením masky zkontrolujte pevnost spoje patentkou.

Podle návodové kresby zpracujte doplňky: z dílů 16, 17, 18 a 19, 20, 21 napodobeniny knoflíků (nejsou funkční): osadte je na 24. Upravenou svorku podle 25 zalepte do středu dílu 14 a zakryjte dílem 15. Zdola nasuňte 13 a připojte k dílu 14. Tím vznikl klíč pro převijení filmu. Doplňte jej skládanou těsnící lamelou 22, zasouvanou nad kazetu pro film. Klíč vsuňte shora, přes lamelu do zářezy v civce na film.

Zadní stěnu 23 pečlivě sestavte přehnutím krajů (zesílený lem). Vnitřní plochu stěny polepte černými tenkými sametem nebo proužky černé samety (z text. galanterie). Samet působí jako světlotěsnící a přítlačný prvek a je nezbytný! Stěnu lze zajistit před nežádoucím otevřením pomocí dvou černých gumiček, které převlečete přes celé tělo kamery.

Nyní POZOR! Důležitá operace, kde záleží na přesnosti! Odsunete závěrku dolů a odkryje se vám kroužek na dílu 1, s tečkou uprostřed. Jehlou o průměru 0,4 mm (nutno dodržet!) provedete v místě tečky kolmý vpich. Jediný a neopakovat. Čím ostrější hrany ve vpichu, tím čistší a vykreslenější bude obraz. V nouzi místo přelepte zevnitř lepenkou a vpich opakujte. A pak již počkejte na slunce. Můžete jít fotografovat. Samozřejmě, že pouze statické předměty ve vzdálenosti asi od 3 metrů do nekonečna.

Dobré světlo a snímky (které ovšem budou mít měkčí kresbu) vám přeji autoři

MARTIN PILNÝ, MIREK KOLÁŘ
a RICHARD VYŠKOVSKÝ